

Principper for etablering af gastransmissionsanlægget

Baltic Pipe på landbrugsjord

Opdateret september 2020

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Areal- og rettighedserhvervelse	4
2.1 Ekspropriation og erstatning.....	4
2.2 Geotekniske og arkæologiske forundersøgelser.....	4
3. Anlægsarbejder	6
3.1 Håndtering af dræn	6
3.2 Retablering af anlægsarbejderne	7
3.3 Dokumentation efter anlægsarbejderne	8
3.4 Erstatningsopgørelse for skader/tab forårsaget af anlægsarbejderne.....	8
3.5 Afvikling af gastransmissionsanlægget	11
4. Kompensation for sagkyndig bistand.....	12
5. Betalingsforhold.....	12
6. Forældelse og forpligtigelser/rettigheder efter deklARATIONEN.....	14
6.1 Strukturskader.....	14
6.2 Dræn, private ledninger m.v.	14
7. Ansvarsbegrænsning.....	15
8. Tvister.....	15

1. Indledning

I forbindelse med realiseringen af gasinfrastrukturprojektet, Baltic Pipe, har Energinet i dialog med en arbejdsgruppe nedsat af de 12 lokale landboforeninger og familielandbrugsforeninger, gennem hvis medlemsområde projektet passerer, udarbejdet dette dokument. Det indeholder en redegørelse for væsentlige forhold omkring projektets gennemførelse i forhold til landbrugserhvervet og opstiller standardiserede principper og takster for håndtering af midlertidige ulemper og skader i forbindelse med anlægsarbejdernes gennemførelse og afslutning samt i den efterfølgende driftsfase.

Angående baggrunden for projektet henvises til Debatoplæg til 1. offentlighedsfase 21. december 2017 - 22. januar 2018 samt Miljøkonsekvensrapport og 2. offentlighedsfase 15. februar - 12. april 2019.

Anette V. Vestergaard ved SEGES PlantelInnovation har i november 2019 udarbejdet rapporten "Vurdering af erstatning for strukturskade efter nedgravning af gasledningen Baltic Pipe". På baggrund heraf har Energinet besluttet at ændre erstatningssatserne for strukturskader. Ændringerne fremgår af afsnit 3.4.2.

2. Areal- og rettighedserhvervelse

2.1 EKSPROPRIATION OG ERSTATNING

Etablering af et gastransmissionsanlæg kan i henhold til § 55 i lov om naturgasforsyning¹ ske ved ekspropriation. Fremgangsmåden for ekspropriationsprocessen sker i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom².

Ekspropriationsprocessen vil både blive gennemført således, at nødvendige arealer til stationsanlæg bliver erhvervet, og at der erhverves en ret til anlæg af gastransmissionsledning og sikring af, at denne kan henligge uforstyrret på de berørte ejendomme ved tinglysning af servitut. Endvidere kan der sikres rettigheder i forhold til permanente vejadgange til både stations- og ledningsanlæg. Servitut til sikring af gastransmissionsanlægget og anodebed fremgår af bilag 1 og 2

Derudover skal ekspropriationen sikre midlertidige arbejdsareal, således anlægsprojektet kan gennemføres. Det midlertidige arbejdsareal kan fx være arbejdsareal omkring ledningsgraven til brug for afrømmet muld, opgravet råjord og køreveje. Endvidere vil der være behov for arbejdsarealer for rørlagerpladser, skurby, midlertidige vejadgange mv.

Ekspropriationskommissionen fastsætter erstatning for det permanente indgreb på ejendommen i form af arealerhvervelse og/eller i form af rådhedsindskrænkning ved tinglysning af en servitut.

Den tilkendte erstatning kan indbringes for taksationskommissionen, mens taksationskommissionens afgørelse kan indbringes for domstolene.

Ekspropriationens lovlighed kan indbringes for domstolene.

Ekspropriationsforretningen og eventuel behandling ved taksationskommissionen sker uden udgift for lodsejeren. Lodsejeren dækker dog egne om-

kostninger til sagkyndig bistand, med mindre ekspropriations- eller taksationskommissionen bestemmer andet.

Hvis sagen prøves ved domstolene, træffer disse afgørelse om fordeling af sagsomkostninger.

2.2 GEOTEKNISKE OG ARKÆOLOGISKE FORUNDERSØGELSER

I forbindelse med etablering af gastransmissionsanlæg er der behov for at gennemføre geotekniske- og arkæologiske forundersøgelser.

De geotekniske forundersøgelser vil blive gennemført allerede i planlægning- og designfasen, mens de arkæologiske forundersøgelser vil

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1127 af 05/09/2018.

² Lovbekendtgørelse nr. 1161 af 20/11/2008 med senere ændringer.

EKSPROPRIATIONSKOMMISSION

Ekspropriationskommissionen fastsætter erstatning for det permanente indgreb på ejendommen

blive gennemført i tilstrækkelig tid inden anlægsarbejdet, således eventuelle fund og behov for supplerende udgravninger normalt ikke vil bremse anlægsarbejderne. De arkæologiske forundersøgelser kan kun ske indenfor det fastlagte arbejdsareal. Det er Energinet, som afholder udgiften til forundersøgelserne.

Energinet tilbyder inden gennemførelse af forundersøgelserne et møde med lodsejer for en konkret gennemgang af arbejderne og erstatningsprincipper samt en drøftelse om adgangsforhold m.v.

Hjemlen til at gennemføre forundersøgelser inden ekspropriation findes i § 3 i ekspropriationsprocesloven³.

I forhold til geotekniske forundersøgelser vil Energinet orientere lodsejer med mindst 14 dages varsel, mens de arkæologiske forundersøgelser vil blive

varslet med mindst 28 dage. Varslingen sker efter reglerne i § 3. stk. 2-4.

Berørte arealer reableres og de konkrete tab og ulemper, som forundersøgelserne evt. kan medføre, erstattes efter principper i afsnit 3.4.

EKSPROPRIATIONSPROCESLOVENS § 3

§ 3. Når der i lovgivningen er hjemmel til ekspropriation, kan anlægsmyndigheden foretage de nødvendige forberedende opmålinger, nivelementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser.

Stk. 2. Der skal mindst 14 dage før gennemførelsen af forberedende undersøgelser efter stk. 1 gives besked til de berørte grundejere og brugere. Hvis dette ikke er muligt, skal oplysning om de forberedende undersøgelser offentliggøres i lokale medier el.lign.

Stk. 3. Anlægsmyndigheden kan under samme betingelser som nævnt i stk. 1 foretage arkæologiske forundersøgelser.

Stk. 4. Der skal mindst 28 dage før gennemførelsen af arkæologiske forundersøgelser efter stk. 3 gives besked til de berørte grundejere og brugere. Hvis dette ikke er muligt, skal oplysning om de arkæologiske forundersøgelser offentliggøres i lokale medier el.lign.

Stk. 5. De ved arbejderne forvoldte skader skal erstattes. I mangel af mindelig overenskomst om erstatningens størrelse fastsættes denne efter de nedenstående regler om ekspropriationserstatningers fastsættelse. Transportministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden herved.

Stk. 6. Den, der forsætligt borttager, forvansker eller beskadiger afmærkninger, som foretages i forbindelse med forarbejderne, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter straffeloven.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1161 af 20. november 2008 om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med senere ændringer.

3. Anlægsarbejder

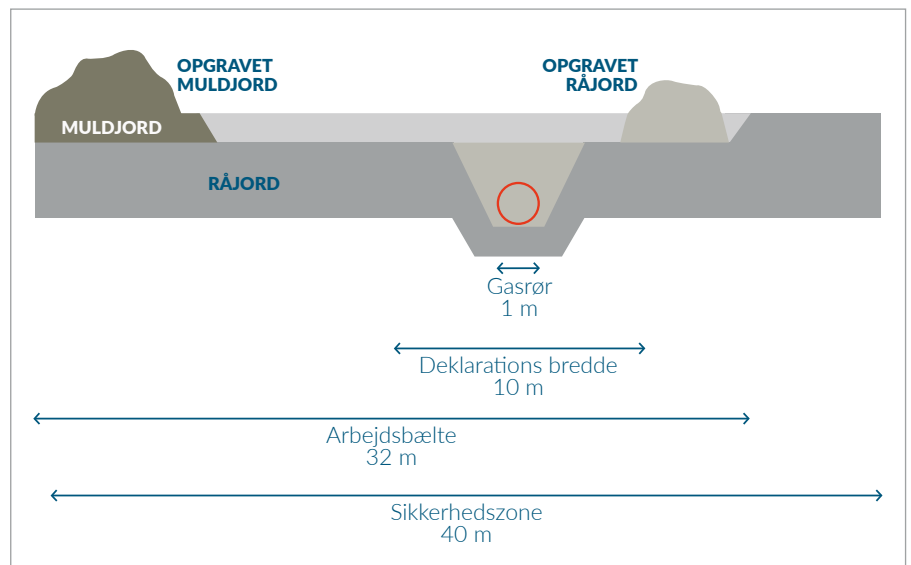
Inden opstart af anlægsarbejderne tilbyder Energinet sammen med anlægstreprenøren et møde med lodsejer for at få en dialog om de konkrete forhold på ejendommen på anlægstidspunktet. Det kan fx være oplysninger om egne ledninger (vand og el) til staldanlæg, dræn, adgangsf forhold, jordbundsforhold, rydning af hegn, midlertidig hegning af dyr mv. De oplysninger, der overordnet ønskes indhentet inden opstart af anlægsarbejderne fremgår af bilag 3 vedrørende midlertidig arealovertagelse.

I forbindelse med anlægsarbejderne er der på strækningen behov for et arbejdsbælte på ca. 32 m som vist på figur 1. Ved underboring, depotpladser mv. er arbejdsarealet større.

Energinet forpligter sig til, at der under udførelsen af anlægsarbejderne føres logbog over aktuelle forhold, såsom vejrlig, jordbundsforhold mv. Vedrørende dokumentation om drænforhold henvises til afsnit 3.1.

Efter aftale mellem lodsejer og Energinet vil der i almindelighed kunne etableres midlertidige overgange/pas-sagemuligheder til marker, som umiddelbart bliver afskåret af arbejdsarealet. Vedrørende forhold i anlægsfasen, som ikke kan forudses, kan der efter forudgående aftale mellem lodsejer og Energinet etableres yderligere midlertidige arbejdsareal mv.

Gasledningen vil blive etableret med minimum 1 meters jorddække. Konkrete forhold kan betyde, at lednings-

Figur 1 viser bredden på arbejdsareal langs med ledningen.

graven graves dybere til f.eks. 1,3-1,5 meters jorddække for fx at udligne terrænforskelle eller for at kunne overholde afstandskrav til eksisterende ledninger i jorden, herunder hensynet til generel drændybde m.v.

3.1 HÅNDTERING AF DRÆN

Energinet vil inden anlægsarbejderne indhente drænoplysninger – dels gennem Hedeselskabets drænarkiver og dels gennem dialog med lodsejer.

De dræn, som berøres eller beskadiges af gravearbejdet, skal efterfølgende reetableres til minimum samme stand, som inden anlægsarbejdet gik i gang. Energinet vil indgå aftale med rådgivere, som har dræneksptise og på Energinets vegne fører tilsyn med anlægsarbejdet og herunder har ansvaret for,

at drænretablering sker efter gældende forskrifter og seneste erfaringsgrundlag for sådanne arbejder.

De dræn, som bliver berørt af anlægsarbejdet, vil blive indmålt og fotodokumenteret. Energinet sørger for, at en tilsynsførende godkender reetableringen af dræn og dokumentationen herfor. Lodsejer har efter aftale med Energinets tilsynsførende mulighed for at besigtige arbejdet. De lodsejere, som måtte ønske det, varsles med omtrentlige tidspunkter for drænretablering og skal være klar til med kort varsel at være til stede for besigtigelse, således anlægsarbejderne ikke forsinkes. Såfremt lodsejer ønsker at benytte egen drænkonsulent, vil det ske for egen regning, medmindre der skriftligt aftales andet med Energinet. Energinet

LANDBRUGSAREALERNE

Landbrugsarealerne afleveres ryddet, planet og enten pløjet, grubbet eller harvet efter nærmere aftale med lodsejer.

friholder lodsejer for udgifter til egen drænkonsulent, såfremt det vurderes, at der er særlige komplicerede dræningsforhold på ejendommen.

Energinet udfører ikke ny-dræning, men retablerer det eksisterende drænsystem, medmindre det viser sig nødvendigt for at opnå samme dræningseffekt, som før anlægsarbejdet. Såfremt det i forbindelse med anlægsarbejdet konstateres, at dræn ligger i niveau med gasledningen, kan gasledningen sænkes eller drænene samles i afskærende drænelininger, som føres langs med gasledningen til et muligt krydsningspunkt.

Ved fremtidige dræningsarbejder på ejendommen er Energinet forpligtet til at afholde merudgifter forårsaget af

gasledningens tilstedeværelse, såfremt Energinet inddrages i den forudgående planlægning. Fremtidige dræningsarbejder omfatter reparations- og udskiftningsarbejder samt evt. nydræninger omkring gastransmissionsledningen.

Der henvises nærmere til afsnit 6.

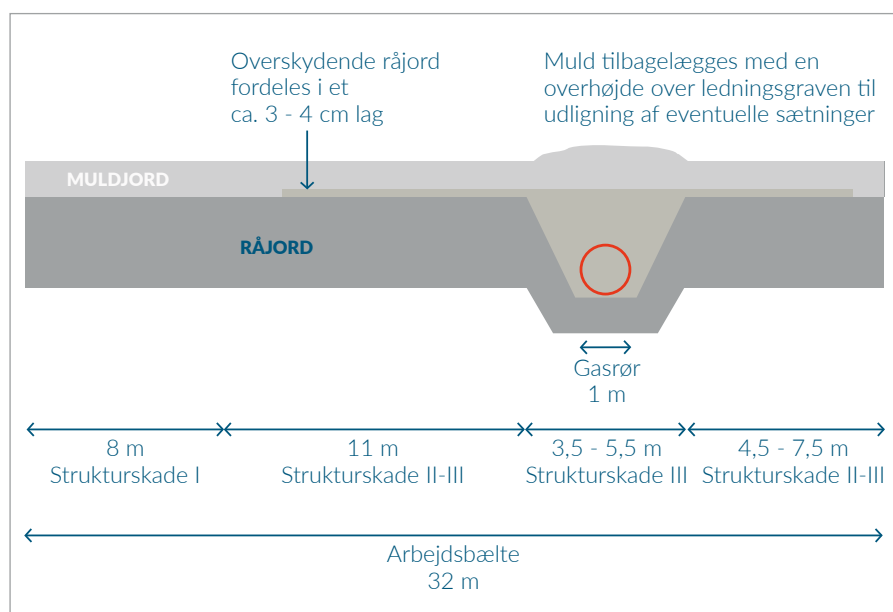
3.2 RETABLERING AF ANLÆGSARBEJDERNE

Energinet har ansvaret for, at anlægsarbejderne gennemføres/afsluttes inden for rammerne af de givne myndighedstilladelser og er forpligtet til at udføre og afslutte anlægsarbejdet så skader, som kan henføres til Energinets anlægsprojekt så vidt muligt minimeres.

De arealer, diger og veje mv. som bliver berørt af anlægsarbejderne, vil blive retableret til minimum samme stand, som inden opstart af anlægsarbejderne. Omfang af genplantning indenfor arbejdsbæltet aftales nærmere med lodsejer. Evt. genplantning indenfor selve servitútbæltet sker i forhold til de restriktioner, som servituttens fastsætter.

Landbrugsarealerne afleveres ryddet, planet og enten pløjet, grubbet eller harvet efter nærmere aftale med lodsejer.

Nedenstående figur 2 viser retablering af arbejdsarealet. Jorden over ledningsgraven retableres med en mindre overhøjde, idet jorden efterfølgende erfaringsmæssigt vil sætte sig.

Figur 2 viser retablering af arbejdsareal med overhøjde over ledningsgrav.

Efter endt anlægsarbejde på ejendommen gennemgår lodsejer, Energinet og entreprenør retablering af arealer. Såfremt der opnås enighed om retableringen underskriver parterne en erklæring om tilbagelevering af arealerne, jf. bilag 5.

3.3 DOKUMENTATION EFTER ANLÆGSARBEJDERNE

Energinet indmåler og registrerer de dræn, fremmedledninger og lodsejers egne ledninger, som bliver berørt af anlægsarbejdet. Endvidere udføres billedokumentation. Lodsejer vil efter tilbagelevering af arbejdsarealerne modtage kortmateriale over ejendommen, som viser placering af gasledning og de retablerede dræn, fremmedledninger og egne ledninger. Materialet fremsendes som udgangspunkt i digital form.

3.4 ERSTATNINGSGØRELSE FOR SKADER/TAB FORÅRSAGET AF ANLÆGSARBEJDERNE

Udover at der ved ekspropriation fastsættes erstatning for arealer og servitutpålæg, vil der efter at anlægsarbejderne er gennemført, blive fastsat erstatning for afgrødetab, strukturskader, læhegn, beplantning og andre midlertidige ulemper mv. Erstatningen til den enkelte lodsejer opgøres på grundlag af det faktisk passerede i forhold til ejendommens normale drift (lodsejer bør føre en logbog herover) efter en konkret arealopgørelse og vurdering. Erstatningen vil blive fastsat ud fra gældende takster, jf. bilag 9 og 10. Taksterne vil blive ajourført i henhold til landsaftale for el- og fiberanlæg på landbrugsjord.

Såfremt der ikke kan opnås enighed mellem lodsejer og Energinet, har parterne mulighed for at få ekspropriationskommission til at fastsætte erstatningen for de midlertidige ulemper omtalt i dette afsnit 3.4.

3.4.1 AFGRØDER

Der ydes erstatning for afgrødetab såvel ved etablering af anlæg som ved eventuelle senere tilsyns- og reparationsarbejder. Taksterne for 2020 fremgår af bilag 9 og 10.

I den udstrækning Energinet er årsag til, at lodsejeren ikke kan oppebære EU-støtte til afgrøder og udtagne arealer, påhviler det lodsejer at foretage anmeldelse heraf til de relevante organer. Energinet erstatter tab af EU-støtte, herunder lodsejers evt. ekstraomkostninger til anmeldelse m.v.

De støttemæssige konsekvenser af et ekspropriativt eller ekspropriationslignende indgreb fremgår af "Vejledning om grundbetaling 2020".

De pt. gældende regler og den pt. gældende vejledning kan ses under www.lbst.dk

Ved behov for ændringer af markkort i forbindelse med overjordiske anlæg, afleverer Energinet planer med tilhørende arealangivelser – eventuelt fordelt på marker.

I særlige tilfælde – f.eks. ved specialafgrøder, kan der rettes henvendelse til landbrugets konsulenter vedrørende fastsættelse af afgrødeerstatningens størrelse.

I tilfælde af, at lodsejeren kan dokumentere ved udbyttetotal og afregningspriser, at der er tale om større afgrødetab end beregningsgrundlaget i de fastsatte takster, jf. bilag 9 og 10, fastsættes erstatningen i henhold hertil. Kan der ved flerårige afgrøder påvises efterfølgende afgrødetab, vil dette blive godtgjort mod dokumentation.

3.4.2 STRUKTURSKADER

Anlægs-, reparations- og tilsynsarbejde kan medføre, at jordens normale struktur ændres, hvorved jordens ydeevne forringes i de følgende år.

I forbindelse med Baltic Pipe projektet vil der blive anvendt tunge maskiner til gennemførelse af anlægsarbejdet. På baggrund heraf og på baggrund af rapport udarbejdet af SEGES, Plante-Innovation, anvendes flg. satser for strukturskade efter anlægsarbejde:

SKADER

Lodsejer opfordres til at føre dokumentation fra tidspunktet for afleveringsforretning i tilfælde af, at der bliver behov for at rejse krav om yderligere erstatning for længerevarende strukturskade, skade på dræn samt øvrige skader.

Graden af strukturskade inddeles i tre kategorier: let (I), middelsvær (II) eller svær (III). I 2020 betales der erstatning for strukturskade således:

- For let strukturskade betales 0,43 kr./m² for konventionelt dyrkede arealer og 0,86 kr./m² for økologisk dyrkede arealer.
- For middelsvær strukturskade betales: 3,95 kr/m² ved kørsel under gunstige forhold og 4,54 kr/m² ved kørsel under varierende vejrforhold.
- For svær strukturskade betales 5,13 kr/m² (nedgravet rør eller ved kørsel under ekstreme våde vejrforhold).

Det bemærkes, at graden af strukturskade afhænger meget af, under hvilke forhold arbejdet udføres. Der føres, jf. ovenfor, systematisk logbog over vejrlig på anlægstidspunktet. Således spiller det en væsentlig rolle, hvordan jordbunds- og vejrforholdene er, når arbejdet udføres. Lodsejer har, jf. pkt. 6, ret til at vende tilbage

vedrørende strukturskader, hvis de ved anlægsarbejdernes afslutning opgjorte erstatninger ikke dækker det konkrete tab. Der betales strukturskade for alle berørte arealer efter opmåling.

I ganske særlige tilfælde kan der være behov for at anvende sand omkring gasledningen for nødvendig beskyttelse af gasledningen mod skarpe sten m.v. Energinet registrerer, hvor der sker tilførsel af sand. Erstatning herfor behandles på linje med øvrige strukturskader og hermed i forhold til de faktiske påvirkninger på den enkelte ejendom. Der kan i ganske særlige tilfælde med store mængder af sandtilførsel, ud fra en konkret vurdering ske acontoudbetaling af forventet særlig strukturskade afledt heraf.

Ved vurdering af om der er tale om let, middelsvær eller svær strukturskade, kan bl.a. lægges vægt på følgende:

Let strukturskade (I)

Der er tale om let strukturskade, hvis jordens struktur under arbejdet kun ændres i mindre grad, f.eks. ved:

- Kørsel med mindre materiel, f.eks. mindre materiel på larvebånd.
- Kørsel på udlagte køreplader.
- Oplægning af jord på arealer, der ikke køres på.

Det er forudsat, at arbejdet udføres på tidspunkter, hvor jorden er så tør, at der ikke opstår væsentlige kørespor og/eller trykskader.

Middelsvær strukturskade (II)

Der er tale om middelsvær strukturskade, hvis jordens struktur under arbejdet ændres i middelsvær grad, f.eks. ved:

- Kørsel med mellemstort materiel.
- Kørsel med tungt materiel på larvebånd, der udføres under gunstige eller varierende vejrforhold.

⁴ Taksten reguleres årligt og der anvendes den takst, som er gældende på tidspunktet for opgørelse af erstatningen.

- Kørsel på køreplader, der forårsager trykskader.
- Kørsel på arealer, hvorpå der er placeret opgravet jord.
- Muldafrømning (muldafrømmede arealer)

Svær strukturskade (III)

Der er tale om svær strukturskade, hvis jordens struktur ændres i svær grad, f.eks. ved:

- Opgravning (alle opgravede arealer).
- Kørsel med materiel, f.eks. materiel, der forårsager større hjulspor og/eller større trykskader, herunder kørsel på afrømt areal under ekstreme våde vejr forhold.

Nedenfor er vist eksempel på behov for arbejdsareal og hvilken forventet strukturskade anlægsarbejderne midlertidig kan påføre arealerne.

Strukturskaden er i princippet en skjult skade, som evt. ikke viser sig før under specielle vejr- og jordbundssituationer. Lodsejeren kan i op til 10 år efter an-

lægsarbejdets afslutning vende tilbage vedrørende strukturskade, hvis den tidligere udbetalte strukturskadeerstatning ikke synes at dække det reelle tab. Strukturskaden vil herefter blive genvurderet i fht de faktiske forhold og den allerede udbetalte erstatning. Dokumentation for nedgang i afgrødeudbytte kan fx være stedbestemte udbytteregistrering fra mejetærsker. Hvis der inden 10 års periodens udløb fortsat er skader foretages en bedømmelse af "den varige skade", således at det permanente værditab erstattes og sagen afsluttes. Lodsejer opfordres til at føre dokumentation fra tidspunktet fra afleveringsforretning i tilfælde af, at der bliver behov for at rejse krav om yderligere erstatning for længerevarende strukturskade, skade på dræn samt øvrige skader.

Parterne søger da at blive enige om den ekstra erstatning, der skal til for at dække hele tabet. Erstatningsopgørelsen vil være til fuld og endelig afregning. Såfremt lodsejer ønsker at

benytte egen sagkyndig rådgiver vedr. strukturskader, vil det ske for egen regning, medmindre der skriftligt aftales andet med Energinet, f.eks. som følge af særligt belastende vejrforhold på anlægstidspunktet.

Ved erstatningen for strukturskade er det forudsat, at anlægsarbejdet udføres på en rimelig og ordentlig måde. Herved forstås bl.a.:

- At muld- og råjord så vidt muligt holdes adskilt ved opgravningen, og at muldjorden søges lagt øverst ved retableringen.
- At Energinet afleverer arbejdsarealet ryddet, planeret og enten pløjet, grubbet eller harvet efter nærmere aftale med lodsejeren.

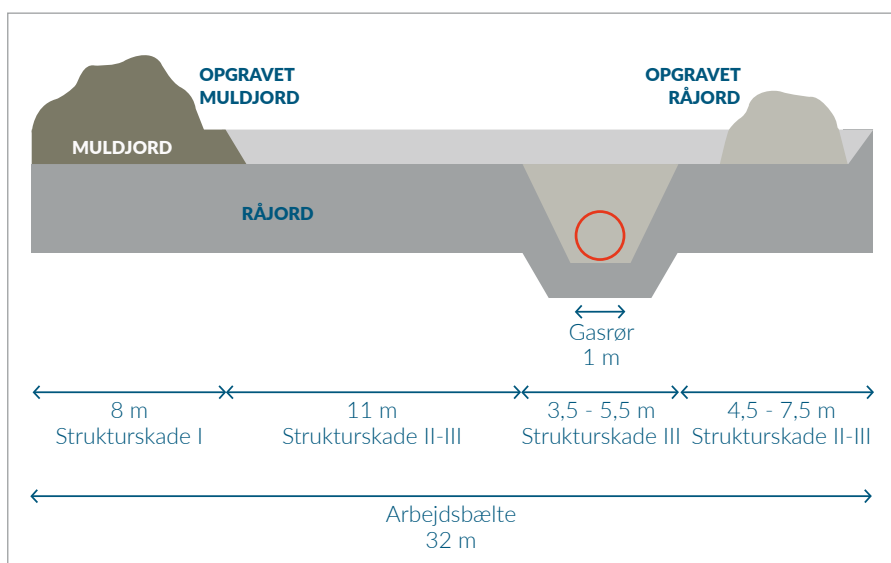
Erstatning for strukturskade udtales som udgangspunkt efter anlægsarbejde. Der er mulighed for udbetaling af a'conto efter arkæologi, men der gøres opmærksom på at der ikke betales for samme skade 2 gange

3.4.3 DOKUMENTERBARE EKSTRAARBEJDER OG ØVRIGE ULEMPER

For eventuelle øvrige ulemper i forhold til den normale landbrugsdrift kan der betales særskilt erstatning. Lodsejer anbefales at udarbejde logbog til dokumentation af ekstraarbejder og ulemper. Der benyttes i almindelighed maskinstationstakster for opgørelse heraf.

Der kan nævnes følgende eksempler på mulige ulemper:

- Driftsmæssige ulemper under anlægsarbejdets udførelse, som kan opstå i forbindelse med lodsejers markarbejde, midlertidigt opstillet kreaturhegn, omveje m.v.
- Ulemper som følge af beskadigelser af markdræn, vandingsanlæg og lignende.

Figur 3 viser arbejdsareal og forventet strukturskade i forbindelse med anlægsarbejderne

- Ændringer af vandskel
- Afledning af overfladevand
- Retablering af privat vej.
- Øget forekomst af sten over gasledningen efter aflevering af arealer tilbage til landbrugsdrift
- Fastkørsel i det opgravede areal over gasledningen, grundet manglende udtørring mv. i forbindelse med anlægsarbejdet

Der påhviler lodsejeren en almindelig forpligtelse til at begrænse sine skader og inddrage Energinet ved væsentlige udfordringer.

3.4.4 ERSTATNING FOR SKOV OG PLANTAGE

Inden opstart af anlægsarbejderne vil der blive gennemført en besigtigelse af berørte skovarealer. Besigtigelsen vil blive gennemført med lodsejer, en repræsentant fra Energinet samt en skovsagkyndig, som Energinet rekvirerer.

Efter besigtigelsen udarbejder den skovkyndige en foreløbig erstatningsopgørelse som dels vil indeholde erstatning for rydning af beplantning, risiko for stormfald samt begrænsning i forhold til mistet mulighed for skovbeplantning mv.

3.4.5 TABT LÆVIRKNING VED HEGNSGENNEMBRUD

I visse dele af landet er læhegn af væsentlig betydning for afgrøderne. I forbindelse med anlægsarbejderne gennembrydes læhegn og visse retableres ikke i fuldt omfang, heller ikke over tid, idet der til stadighed efter servitutten skal friholdes et bælte på 2 m på hver side af gasledningen fra beplantning. Erstatning for tabt lævirkning beregnes i vindudsatte landsdele ud fra standardtabeller, som tager hensyn til hegngennembruddets bredde, retning m.v., og som tidligere er behandlet af den jyske ekspropriationskommission.

En standardtabel for erstatning for rydning af læhegn fremgår af bilag 6.

3.4.6 MÆRKEPÆLE

Mærkepæle opsættes for at markere ledningens tilstedeværelse for ejere, entreprenører eller andre, der udfører arbejder i nærheden af ledningen.

Mærkepæle placeres hovedsageligt i ejendoms- eller markskel. Hvis en mærkepæl placeres i grænse mellem ejendommen, deles erstatningen lige mellem lodsejerne.

Ekspropriationskommissionen fastsætter erstatningen for mærkepæle.

Mærkepæle, som beskadiges af lodsejeren, retableres af Energinet på lodsejerens bekostning.

3.5 AFVIKLING AF GASTRANSMISSIONSANLÆGGET

Det er Energinet, der har ansvaret for at afvikle gastransmissionsanlægget, og som har alle udgifter forbundet med afviklingen.

Der foreligger ikke på indeværende tidspunkt formelle danske krav eller vejledninger for afviklingen af anlægget. Hvis sådanne retningslinjer foreligger på tidspunktet for afvikling af anlægget, vil disse blive fulgt. Alternativt vil anlægget blive afviklet i overensstemmelse med praksis på dette tidspunkt. På tidspunktet for afvikling af gastransmissionsanlægget må myndighederne tage stilling til, om anlægget skal fjernes eller blive liggende ud fra en samlet samfundsøkonomisk og – miljømæssig betragtning.

4. Kompensation for sagkyndig bistand

Generelt skal lodsejer varetage almindelig ejerinteresse uden at få kompensation. For at dække lodsejers "tekniske bistand" til planlægning i anlægsfasen, er der aftalt et grundbeløb pr. ejendom på 2000 kr. og en tracelængde – afhængig metersats på 3 kr./m. Beløbet vil blive gjort op og udbetalt som en selvstændig post efter anlægsarbejderne er gennemført.

Ekspropriationskommissionen kan i forbindelse med ekspropriationsforretningen give skønsmæssig kompensation for sagkyndig bistand.

Energinet har ingen indflydelse på, hvorledes kompensationen behandles skattemæssigt for den enkelte lodsejer.

SKØNSMÆSSIG KOMPENSATION

Ekspropriationskommissionen kan i forbindelse med ekspropriationsforretningen give skønsmæssig kompensation for sagkyndig bistand.

5. Betalingsforhold

UDBETALING

Erstatningsbeløbet for afgrødetab, strukturskade samt øvrige ulemper mv. udbetales uden rentetillæg senest 30 dage efter der er indgået aftale herom, medmindre andet er aftalt. Der kan aftales a conto udbetaling.

FORRENTNING

Erstatningsbeløb, der udbetales senere end de nævnte 30 dage, forrentes med en årlig rente, der svarer til diskontoen.

BORTFORPAGTEDE AREALER

Erstatning for bortforpagtede arealer udbetales efter aftale mellem lodsejer og forpagter og under hensyn til forpagtningsaftalen. Lodsejer og forpagter skal oplyse, hvorledes erstatningsbeløbet skal fordeles.

Hvis lodsejer og forpagter ikke er enige om, hvordan erstatningen skal fordeles, kan spørgsmålet om erstatning og fordeling heraf afgøres af ekspropriationsmyndigheden, ved voldgift, eller beløbet

kan deponeres, indtil lodsejer og forpagter er enige om fordelingen. Udgiften til voldgiftsretten betales af lodsejer eller forpagter, idet voldgiftsretten fordeler omkostningerne mellem disse.

PANTHAVERSAMTYKKE

Udbetaling af erstatningsbeløbene vil normalt ske uden panthaversamtykke. Ved visse større erstatninger kan der blive tale om sådant samtykke, som i så fald indhentes ved Energinets foranstaltning.

6. Forældelse og forpligtigelser/rettigheder efter deklARATIONEN

Det er væsentligt at være opmærksom på, at lovgivningens forældelsesfrister regnes fra det tidspunkt, hvor der foreligger et krav mod debitor (Energinet i denne sammenhæng).⁵ Dette tidspunkt varierer alt afhængig af kravets karakter. Hvad dette konkret betyder illustreres nedenfor med henvisning til de bestemmelser, som vil fremgå af deklARATIONEN, som tinglyses på lodsejerens ejendom i regi af Baltic Pipe projektet.

6.1 STRUKTURSKADER

DeklARATIONEN vil fastsætte følgende om skader eller ulemper, som påføres lodsejeren i forbindelse med anlæggets etablering og efterfølgende drift, herunder vedligeholdelsen af anlægget: "Hvis Selskabet (Energinet) forvolder skader eller ulemper på Ejendommen, modtager Ejer erstatning fra Selskabet (Energinet) beregnet efter skadens størrelse."

I forhold til strukturskader forelægger der et krav mod Energinet på afleveringstidspunktet, og erstatningen opgøres efter de erstatningsprincipper, som er beskrevet ovenfor i afsnit 3.4.2. Dette sker som udgangspunkt ved frivillig aftale mellem lodsejer og Energinet. Strukturskadeerstatningerne er baseret på, at arealerne erfaringsmæssigt – i gennemsnit – gradvist retablerer sig til deres tidligere niveau inden for en periode på 3-5 år.

ENERGINET RETABLERER

I forhold til dræn, private ledninger m.v. gælder grundlæggende, at det antages, at Energinet har retableret disse forhold mindst til et funktionsniveau svarende til forholdet før anlægsarbejdet.

Såfremt den udbetalte strukturskadeerstatning ikke er dækkende i forhold til lodsejers faktiske tab ved almindelig landbrugsdrift i de følgende år, kan lodsejeren på ethvert tidspunkt indenfor de første 10 år efter anlægsarbejdets afslutning vende tilbage til Energinet med dokumentation herfor, og der vil herefter blive forhandlet en supplerende strukturskadeerstatning.

For ovenstående gælder generelt: I mangel af frivillig aftale afgøres også denne del af erstatningen af Ekspropriationskommissionen, med ankemulighed til Taksationskommissionen.

6.2 DRÆN, PRIVATE LEDNINGER M.V.

I forhold til dræn, private ledninger m.v. gælder grundlæggende, at det antages, at Energinet har retableret disse forhold mindst til et funktionsniveau

svarende til forholdet før anlægsarbejdet. Udgangspunktet er således, at der ikke er fejl.

DeklARATIONEN vil fastsætte følgende om fremtidige dræningsarbejder – dræningsarbejder, der udføres på lodsejerens ejendom efter Energinets anlægsarbejder er afsluttet:

"Ved fremtidige dræningsarbejder på Ejendommen er Selskabet (Energinet) forpligtet til at afholde merudgifter forårsaget af tilstedeværelsen af Energinets anlæg, såfremt Selskabet (Energinet) inddrages i den forudgående planlægning."

Dette vilkår henviser generelt til "fremtidige dræningsarbejder", hvilket indebærer, at der forudgående – ved ekspropriation af deklARATIONSPLANLÆGGET – er fastsat en erstatning med udgangspunkt i dette deklARATIONSVILKÅR og den sikkerhed i forhold til fremtidige meromkostninger, som formuleringen dækker. Dette indebærer, at lodsejeren til enhver tid (efter tidspunktet for afslutningen af Energinets anlægsarbejder) er berettiget til at rejse krav overfor Energinet om meromkostningen, når behovet for dræningen opstår. Det forudsætter, at Energinet har været inddraget i den forudgående planlægning og at de almindelige erstatningsretlige betingelser, herunder årsagssammenhæng mellem skaden eller meromkostningerne, er opfyldt. Forældelsesfristen regnes fra det tidspunkt, hvor kravet om meromkostningen opstår. Herfra gælder en 10 årig forældelse.

⁵ Teksten i dette afsnit er baseret på, at der på nuværende tidspunkt gælder en 10-årig forældelsesfrist for de omtalte krav efter forældelsesloven.

7. Ansvarsbegrænsning

Beskadiges Gastransmissionsanlægget, erstatter skadevolder Selskabets omkostninger til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler om erstatning.

I servitut om gastransmissionsanlæg er indsat bestemmelser om ansvarsbegrænsning for ejer eller forpagter. Der henvises til Bilag 1.

Baggrunden for bestemmelserne er, at en ansvarsbegrænsning blev indføjet i ekspropriationsgrundlaget vedr. gastransmissionsledningen Ellund-Egtved i forbindelse med eksprop-

riationer hertil i 2011. Den indsatte ansvarsbegrænsning i 2011 var på kr. 30.000, og svarede til den gennemsnitlige tilkendte servitusterstatning på strækningen. Ud fra den gennemsnitlige udvikling i nettoprisindekset i de seneste 10 år forhøjes satsen til kr. 35.000 gældende for 2020. Dette beløb reguleres efterfølgende i forhold til året for en sådan hændelse med Danmarks Statistiks senest offentliggjorte nettoprisindex. Såfremt Danmarks Statistik ophører med at udregne nettoprisindekset anvendes et andet prisindeks, som i størst muligt omfang svarer til det udgåede indeks.

8. Tvister

Afgørelser, der ikke kan træffes af en ekspropriationsmyndighed eller af anden lovbestemt myndighed, kan

i mangel af enighed mellem parterne, af hver part indbringes for domstolene.

BILAG VEDLAGT FOLDEREN

1. Servitut om gastransmissionsanlæg
2. Servitut om anodebed
3. Erklæring om midlertidig arealovertagelse
4. Erklæring om dræn
5. Tilbagelevering af arealer
6. Standardtabel for erstatning for rydning af læhegn
7. Sådan håndterer vi dræn
8. Sådan håndterer vi private ledninger
9. Udbytte/afgrødepriser 2020
10. Afgrødeerstatning 2020
11. Arealreservation, Class-Location zone og minimumsafstand

BILAG 1

Servitut om gastransmissionsanlæg

FORMÅL

Formålet med nærværende servitut er at sikre person- og forsyningsikkerheden, herunder at beskytte gastransmissionsanlægget.

Den til enhver tid værende ejer af ejendommen er pligtig til at respektere nedlægning og tilstedeværelse af en energiførende ledning med tilbehør, herunder fiberrør og afmærkningspæle (herefter benævnt "Gastransmissionsanlægget"), således som vist på vedhæftede rids.

1 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE

1.1 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE I SERVICUTAREALET FOR DEN TIL ENHVER TID VÆRENDE EJER AF EJENDOMMEN

Inden for en afstand på 5 meter fra ledningsmidten (herefter benævnt "Servitutarealet") gælder følgende bestemmelser:

a. Servitutarealet må ikke bebygges eller beplantes med træer med dybtgående rødder eller benyttes på anden måde, der kan være til gene for Gastransmissionsanlægget. Ej heller må der placeres hegnsplæle og lignende i dybde over 60 cm. Som undtagelse herfra gælder dog:

I) Læhegn kan plantes på tværs af Servitutarealet, men ikke inden for 2 meters afstand fra ledningsmidten.

II) På arealer med eksisterende skov, fredskovspligt eller plantage er det tilladt at foretage beplantning med dybtgående rødder indtil 2 meters afstand fra ledningsmidten.

III) På arealer, der senere måtte blive belagt med fredskovspligt, eller arealer, der senere udlægges som skov eller plantage, kan der foretages beplantning med dybtgående rødder indtil 2 meters afstand fra ledningsmidten, forudsat at der opnås forudgående skriftlig aftale med ejeren af Gastransmissionsanlægget (herefter benævnt "Selskabet").

b. Der må ikke forefindes eller foretages beplantning inden for en afstand på 2 meter fra ledningsmidten. Hvis der forefindes træer eller buske i en afstand indtil 2 meter fra

ledningsmidten, er Selskabet berettiget til på egen bekostning og uden yderligere erstatning at lade friholde et passagebælte på 2 meters bredde på hver side af ledningsmidten og indtil 5 meters højde. Det, som fremgår af dette pkt. 1.1 b., gælder tilsvarende for afmærkningspæle for Gastransmissionsanlægget.

c. Drænledning, fjernvarmeledning, vandledning, kloak, elektriske kabler eller lignende må ikke nedlægges i Servitutarealet uden forudgående skriftlig aftale med Selskabet. Etablering af vådområder, grøftegravning, såvel uddybning af eksisterende grøfter som anlæg af nye, påfyldning eller afgravning af jord eller anlæg af nye veje, etablering af befæstede arealer, må ikke finde sted uden forudgående skriftlig aftale med Selskabet. Jorden må dyrkes i den udstrækning, det er muligt uden at beskadige Gastransmissionsanlægget. Dog må jorden ikke bearbejdes dybere end 60 cm.

d. Ejer, bruger eller tredjemand må ikke grave, bore m.v. med mekaniske redskaber nærmere end 5 meter fra ledningsmidten uden forudgående skriftlig aftale med og tilsyn fra Selskabet.

1.2 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE I SERVICUTAREALET FOR SELSKABET

a. Selskabet kan lade foretage eftersyn, udskiftninger og vedligeholdelse af Gastransmissionsanlægget. Selskabet kan, såfremt jorrdækket over Gastransmissionsanlægget reduceres til under 1 meter i Servitutarealet, lade foretage påfyldning af jord mod erstatning for derved forvoldt skade (afgrødetab og strukturskade).

b. Ved fremtidige dræningsarbejder på Ejendommen er Selskabet forpligtet til at afholde merudgifter forårsaget af Gastransmissionsanlæggets tilstedeværelse, såfremt Selskabet inddrages i den forudgående planlægning.

1.3 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE I SIKKERHEDSZONEN FOR DEN TIL ENHVER TID VÆRENDE EJER AF EJENDOMMEN

Inden for en afstand på 20 meter fra ledningsmidten gælder en sikkerhedszone med følgende bestemmelser:

- a. Der må ikke opføres bygninger, beregnet til ophold for mennesker, herunder men ikke begrænset til beboelsesbygninger samt andre bygninger, hvori der indrettes faste arbejdsrum eller arbejdspladser.
- b. Ved opførelse af andre bygninger skal Selskabet konsulteres.
- c. Indenfor sikkerhedszonen må der ikke uden forudgående skriftlig aftale med Selskabet udføres terrænreguleringer/skråningsanlæg, som kan udgøre en fare for stabiliteten af Gastransmissionsanlægget.

1.4 FÆRDELSRET

Selskabet har i forbindelse med eftersyn, vedligeholdelse m.v. af Gastransmissionsanlægget færdselsret over ejendommen, idet Selskabet i den forbindelse fortrinsvis skal benytte de på ejendommen til enhver tid værende private fællesveje og private veje. Eventuel skade forvoldt af Selskabet udbedres af denne. I tilfælde af uenighed indbringes sagen for så vidt angår private fællesveje for vejmyndigheden efter reglerne i privatvejsloven, hvorimod en eventuel tvist vedrørende udbedring af skader på en privat vej eller andet areal, hvorover Selskabet har færdedes, afgøres af de danske domstole.

2 ERSTATNINGER

2.1 SERVITUTERSTATNING

For de rettigheder, som Selskabet erhverver ved denne servitut, yder Selskabet en engangsersatning. Denne erstatning er til fuld og endelig afregning af de gener og restriktioner, som Gastransmissionsanlægget påfører ejendommen nu og i fremtiden.

2.2 ERSTATNING FOR TAB OG ULEMPER VED ANLÆGSARBEJDER, FREMTIDIG VEDLIGEHOLD MV.

Selskabet yder erstatning for afgrødetab, strukturskader og andre driftsmæssige ulemper som påføres ejendommen i forbindelse med anlægsarbejderne, herunder eventuelt forundersøgelser og arkæologi. I mangel af enighed fastsætter ekspropriationskommissionen erstatningen for de konkrete tab og skader.

Ved fremtidige tilsyns- og/eller vedligeholdelsesarbejder yder Selskabet erstatning for de afgrødetab, strukturskader og andre driftsmæssige ulemper, som påføres ejendommen. I mangel af enighed afgøres erstatningen af de danske domstole.

2.3 FULD TILSTEDEVÆRELSESRET

Med nærværende servitut stiftes fuld tilstedeværelsesret for Gastransmissionsanlægget. Det indebærer, at Gastransmissionsanlægget ikke er gæst på ejendommen, og at det ikke er Selskabet, som skal afholde omkostningerne forbundet med ledningsarbejder på Gastransmissionsanlægget, herunder en omlægning, hvis ledningsarbejderne sker som følge af andres, herunder lodsejerens ændrede anvendelse af servitutarealet. Omkostningerne til en ledningsomlægning (eller en hvilken som helst anden ledningsrelateret omkostning) bæres således til enhver tid af den part, som har ønsket omlægningen. Gæsteprincippet er hermed fraveget.

3 SKADE FORVOLDT PÅ GASTRANSMISSIONSANLÆGGET

Beskadiges Gastransmissionsanlægget, erstatter skadevolder Selskabets omkostninger til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler om erstatning.

Er skadevolder ejer eller forpagter af den servitutbelagte eller berørte ejendom, kan Selskabets erstatningskrav dog ikke pr. skade overstige 35.000 kr. Erstatningskravet størrelse, jf. ovenfor, reguleres med den procentvise stigning i det af Danmarks Statistik beregnede nettoprisindeks (januar 2020=100 som basis tal) i forhold til det tidspunkt, hvor skaden indtræffer. Såfremt Danmarks Statistik ophører med at udregne nettoprisindekset anvendes et andet prisindeks, som i størst muligt omfang svarer til det udgåede indeks.

Ovenstående begrænsning gælder ikke, hvis skaden er sket med forsæt eller grov uagtsomhed. Hvis skadevolderen har en forsikring, der dækker skaden helt eller delvis, gælder den oven for angivne begrænsning af Selskabets erstatningskrav for den del af kravet, som ikke måtte blive dækket af forsikringen.

4 PÅTALERETTEN

Påtaleretten tilkommer Selskabet, Energinet Gas TSO A/S, CVR-nr: 39315084. Selskabet kan uden samtykke fra ejer eller fremtidige ejere af ejendommen overdrage Gastransmissionsanlægget, rettigheder og pligter efter denne servitut til et andet selskab.

Selskabet kan desuden uden samtykke fra ejer eller fremtidige ejere tinglyse påtegning på denne servitut om skift af påtaleret.

BILAG 2

Servitut om anodebed

FORMÅL

Formålet med nærværende servitut er at sikre person- og forsyningsikkerheden, herunder at beskytte gastransmissionsanlægget mod korrosion ved at der etableres et anodebed i tilknytning hertil.

Et anodebed etableres til sikring af den katodiske beskyttelse af gastransmissionsanlægget. Katodisk beskyttelse er den aktive del af korrosionsbeskyttelsen af gastransmissionsanlægget – den supplerer den primære beskyttelse (coating), som gastransmissionsanlægget leveres med. Da der kan ske skader og defekter på coatingen, etableres der en katodisk beskyttelse med påtrykt strøm, som består af en ensretter, et anodebed og et kabel mellem ensretteren og anodebedet.

Den til enhver tid værende ejer af ejendommen er pligtig til at respektere nedlægning og tilstedeværelse af den på vedhæftede rids viste anode og tilhørende anodekabel (herefter benævnt "Anodebedet") til katodisk beskyttelse af gastransmissionsanlægget.

1 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE

1.1 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE I SERVITUTAREALET FOR DEN TIL ENHVER TID VÆRENDE EJER AF EJENDOMMEN

Inden for en afstand på 0,5 meter på hver side af Anodebedet (herefter benævnt "Servitutarealet") gælder følgende bestemmelser:

- Servitutarealet må ikke bebygges, beplantes eller benyttes på anden måde, der kan være til gene for Anodebedet. Ej heller må der placeres hegnspæle og lignende i dybde over 60 cm.
- Hvis der forefindes træer eller buske indenfor Servitutarealet, er ejeren af Anodebedet (herefter benævnt "Selskabet") berettiget til på egen bekostning og uden yderligere erstatning at fjerne beplantningen.
- Drænledning, fjernvarmeledning, vandledning, kloak, elektriske kabler eller lignende må ikke nedlægges i Servitu-

arealet uden forudgående skriftlig aftale med Selskabet. Etablering af vådområder, grøftegravning, såvel uddybning af eksisterende grøfter som anlæg af nye, påfyldning eller afgravning af jord eller anlæg af nye veje, etablering af befæstede arealer, må ikke finde sted uden forudgående skriftlig aftale med Selskabet. Jorden må dyrkes i den udstrækning, det er muligt uden at beskadige Anodebedet. Dog må jorden ikke bearbejdes dybere end 60 cm.

- Ejer, bruger eller tredjemand må ikke grave, bore m.v. med mekaniske redskaber indenfor Servitutarealet uden forudgående skriftlig aftale med og tilsyn fra Selskabet.

1.2 RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE SERVITUTAREALET FOR SELSKABET

- Selskabet kan lade foretage eftersyn, udskiftninger og vedligeholdelse af Anodebedet.
- Ved fremtidige dræningsarbejder på Ejendommen er Selskabet forpligtet til at afholde merudgifter forårsaget af Anodebedets tilstedeværelse, såfremt Selskabet inddrages i den forudgående planlægning.

1.3 FÆRDSLSRET

Selskabet har i forbindelse med eftersyn, vedligeholdelse m.v. af Anodebedet færdselsret over ejendommen, idet Selskabet i den forbindelse fortrinsvis skal benytte de på ejendommen til enhver tid værende private fællesveje og private veje. Eventuel skade forvoldt af Selskabet udbedres af denne. I tilfælde af uenighed indbringes sagen for så vidt angår private fællesveje for vejmyndigheden efter reglerne i privatvejsloven, hvorimod en eventuel tvist vedrørende udbedring af skader på en privat vej eller andet areal, hvorover Selskabet har færdeses, afgøres af de danske domstole.

2 ERSTATNINGER

2.1 SERVITUTERSTATNING

For de rettigheder, som Selskabet erhverver ved denne servitut, yder Selskabet en engangserstatning. Denne erstatning er til fuld og endelig afregning af de gener og

restriktioner, som Anodebedet påfører ejendommen nu og i fremtiden.

2.2 ERSTATNING FOR TAB OG ULEMPER VED ANLÆGSARBEJDER, FREMTIDIG VEDLIGEHOLD MV.

Selskabet yder erstatning for afgrødetab, strukturskader og andre driftsmæssige ulemper som påføres ejendommen i forbindelse med anlægsarbejderne, herunder eventuelt forundersøgelser og arkæologi. I mangel af enighed fastsætter ekspropriationskommissionen erstatning for de konkrete tab og skader.

Ved fremtidige tilsyns- og/eller vedligeholdelsesarbejder yder Selskabet erstatning for de afgrødetab, strukturskader og andre driftsmæssige ulemper, som påføres ejendommen. I mangel af enighed afgøres erstatning af de danske domstole.

2.3 FULD TILSTEDEVÆRELSESRET

Med nærværende servitut stiftes fuld tilstedeværelsesret for Gastransmissionsanlægget. Det indebærer, at Gastransmissionsanlægget ikke er gæst på ejendommen, og at det ikke er Selskabet, som skal afholde omkostningerne forbundet med ledningsarbejder på Gastransmissionsanlægget, herunder en omlægning, hvis ledningsarbejderne sker som følge af andres, herunder lodsejerens ændrede anvendelse af servitutarealet. Omkostningerne til en ledningsomlægning (eller en hvilken som helst anden ledningsrelateret omkostning) bæres således til enhver tid af den part, som har ønsket omlægningen. Gæsteprincippet er hermed fraveget.

3 SKADE FORVOLDT PÅ ANODEBEDET

Beskadiges Anodebedet, erstatter skadevolder Selskabets omkostninger til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler om erstatning.

Er skadevolder ejer eller forpagter af den servitutbelagte eller berørte ejendom, kan Selskabets erstatningskrav dog ikke pr. skade overstige 35.000 kr. Erstatningskravet størrelse, jf. ovenfor, reguleres med den procentvise stigning i det af Danmarks Statistik beregnede nettoprisindeks (januar 2020=100 som basis tal) i forhold til det tidspunkt, hvor

skaden indtræffer. Såfremt Danmarks Statistik ophører med at udregne nettoprisindekset anvendes et andet prisindeks, som i størst muligt omfang svarer til det udgåede indeks. Ovenstående begrænsning gælder ikke, hvis skaden er sket med forsæt eller grov uagtsomhed. Hvis skadevolderen har en forsikring, der dækker skaden helt eller delvis, gælder den oven for angivne begrænsning af Selskabets erstatningskrav for den del af kravet, som ikke måtte blive dækket af forsikringen.

4 PÅTALERETTEN

Påtaleretten tilkommer Selskabet, Energinet Gas TSO A/S, CVR-nr: 39315084. Selskabet kan uden samtykke fra ejer eller fremtidige ejere af ejendommen overdrage Anodebedet, rettigheder og pligter efter denne servitut til et andet selskab.

Selskabet kan desuden uden samtykke fra ejer eller fremtidige ejere tinglyse påtegning på denne servitut om skift af påtaleret.

BILAG 3

Erklæring om
midlertidig arealovertagelse

MIDLERTIDIG AREALOVERTAGELSE					
ENTREPRENØR:					
STRÆKNING/PROJEKT:					
LØBE NR.:			STARTDATO:		
MATR. NR.:			STATIONERING:		
AF:			AREALANVENDELSE:		
EJER:			BRUGER:		
ADRESSE:			ADRESSE:		
BY:			BY:		
TELF.:			TELF.:		
CHECKLISTE/KORTBILAG					
Vandledninger			Andet underjordisk anlæg		Matrikulære forhold
Kloakledninger			Højspændingsledninger		Tinglyste rettigheder
Elkabler			Elledninger		Ikke tinglyste rettigheder
Telefonkabler			Telefonledninger		Fortidsminder
Tankanlæg			Andet overjordisk anlæg		Andet
JORBUNDS- OG AFVANDINGSFORHOLD (evt. skitse på kortbilag)					
Er alle kendte dræn vist på kortbilag?					
Er der planlagt ny dræning?					
Findes der specielle våde områder (flyde) ved tracéet?					
Er der iverigt specielle jordbundsforhold i tracéet (sten, ler, andet)?					
ADGANGSFORHOLD - særlige adgangsveje (overkørsler) vises på kortbilag					
Private veje					
Private fællesveje					
Driftoverkørsler					
HEGN / SKOV / INDHEGNINGER - vises på kortbilag					
Skal der ryddes hegn/skov?					
Ønskes rydningen foretaget af entreprenør?					
Ønsker lodsejeren træ fra rydningen?					
Skal kreaturindhegning eller anden form for hegning flyttes?					
AFGRØDE- OG DRIFTDEFINITION					
Afgørders art og udstrækning påført kortbilag					
Planlagte afgrøder, der berøres af anlægget, påført kortbilag					
Er ejer selv bruger af arealet?					
Er der eksisterende eller planlagt forpagtningsforhold?					
Hvis eksisterende forhold, anføres bruger i administrationsfelt ovenfor					
Hvis planlagt forhold, anføres her bruger og periode					
Arbejdsbæltet kan eventuelt blive bredere end 32 meter					
SPECIFIKATION AF FORHOLD, DER SKAL IAGTTAGES UNDER ANLÆG					
Nødvendigt areal for nedlægning af gasledning overdrages herved midlertidigt fra lodsejer til entreprenør. Ved arbejdets afslutning afholdes besigtigelses- og afleveringsforretning.					
Dato _____					
_____		_____		_____	
Entreprenør		Energinet		Bruger	
Fordeling					
☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energinet	Lodsejer	Tilsyn	Entreprenør	Bruger	

BILAG 4

Erklæring om dræn

DRÆNERKLÆRING			
ENTREPRENØR:			
STRÆKNING:			
LB NR		STARTDATO	
MATR		STATIONERING	
AF		AREALANVENDELSE	
EJER		BRUGER	
ADRESSE		ADRESSE	
BY		BY	
TLF.		TLF	
Nævn:		Kendelsesdato:	
Undertegnede parter erklærer herved, at det er konstateret, at følgende på ejendommen har været berørt af anlægsarbejdet, og at de nu er retableret.			
PROJEKT STATION	DIMENSION	OPRINDELIG MATERIALE	BEMÆRKNINGER
Nærværende erklæring afskærer ikke ejeren fra at benytte gældende bestemmelser om skader på dræn og struktur. Det præciseres, at forældelsesfrist i forhold til krav overfor Energinet om afholdelse af fremtidige meromkostninger til dræningsarbejder, der er forårsaget af gastransmissionsledningens tilstedeværelse på ejendommen, regnes fra det tidspunkt, hvor kravet om meromkostningen opstår, og at der herfra gælder en 10-årig forældelsesfrist.			
Dato _____			
_____ Entreprenør	_____ Energinet	_____ Ejer	_____ Bruger
Fordeling			
☐ Energinet	☐ Lodsejer	☐ Tilsyn	☐ Entreprenør
			☐ Bruger

BILAG 5

Tilbagelevering af arealer

TILBAGELEVERING AF AREALER		
Lb nr:	Startdato:	
Matr nr.	Stationering:	
Af:	Arealanvendelse:	
Ejer:	Bruger:	
Adresse:	Adresse:	
By:	By:	
Tlf:	Tlf.:	
Erstatningspligtige forhold/mangler - Energinet		
	Længde x bredde	m ² ialt
Arbejdsbælte		
Tillægsareal		
Strukturskadeareal		
Mærkepæle (antal - station)		
Afgrødetab m ²		
Driftsmæssige ulemper		
Mangler		
Erstatningspligtige forhold/mangler - Entreprenør		
Ekstra arbejdsareal		
Kørevej over ejendommen		
Vejkrydsninger		
Levende hegn		
Grøfter, diger		
Indhegninger		
Andet		
Driftoverkørsler		
Mangler		
Undertegnede ejer/bruger erklærer herved		
1. at ovenstående beregninger af det samlede arbejdsareal kan godkendes.		
2. at alle arealer, der har været benyttet eller passeret af entreprenøren, er reetableret til min/vor fulde tilfredshed og herefter betragtes som afleveret.		
3. at alle krav mod entreprenøren og Energinet.dk i forbindelse med rørlægningssentreprisens udførelse ved erstatningsbehandling af ovenstående er tilgodeset.		
Dato _____		
_____	_____	_____
Entreprenør	Energinet	Ejer
_____	_____	_____
Bruger		
Fordeling		
☐ Energinet	☐ Lodsejer	☐ Tilsyn
☐ Entreprenør	☐ Bruger	

BILAG 6

Standardtabel for erstatning for rydning af læhegn

FORUDSÆTNINGER:¹

Afgrøde:	Gns. - vinterhvede, vinterbyg og vårbyg
Udbytte værdi:	10.600 kr/ha/år
Læzone:	20 gange læhegnets højde (max. 10 m)
Udbyttetab ved manglende læ:	12%
Tillæg for jordfygning	50%
Tillæg for slusevirkning	25%
Kalkulationsrente:	5%

LÆHEGNETS ORIENTERING I LANDSKABET

- Gruppe A: Nord/sydgående hegn, med areal på begge sider.
 Gruppe B: Nord/sydgående hegn, der kun beskytter areal på østsiden.
 Gruppe C: Nord/sydgående hegn, der kun beskytter areal på vestsiden.
 Gruppe D: Øst/vestgående hegn, med areal på begge sider.
 Gruppe E: Øst/vestgående hegn, der kun beskytter areal på den ene side.

TILLÆG FOR FLERE RÆKKER I HEGN:

- 2 rækket hegn: tillæg 15%
 3 rækket hegn: tillæg 20%
 4 rækket hegn: tillæg 25%

TILLÆG FOR ØKOLOGISK HEGN:

Tillæg: 30%

HERLIGHEDSVÆRDI:

Efter skøn – f.eks. 500-1500 kr. for bredde på 8-12 m afhængig af hegnets stand.

¹ Takster er opdateret primo 2019, jf. erstatningsprincipper fastsat af Landsforeningen Plantning og Landskab og Ekspropriationskommissionen i afgørelse af 9. juni 1999 vedr. anlæg af gastransmissionsledning Syd Arne – Nybro.
 Som afgrødeværdi er anvendt erstatningstakst for afgrødetab jf. "Landsaftale for el- fiberanlæg på landbrugsjord 2018", beregnet som gennemsnit mellem vinterhvede, vinterbyg og vårbyg.

MIDLERTIDIG RYDNING - ERSTATNING I HELE KR. PR. LØBENDE METER RYDDET LÆHEGN

Højde/Gruppe	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Gruppe A	432	388	345	302	259	216	173	129	86	43
Gruppe B	288	259	230	201	173	144	115	86	58	29
Gruppe C	144	129	115	101	86	72	58	43	29	14
Gruppe D	144	129	115	101	86	72	58	43	29	14
Gruppe E	72	65	58	50	43	36	29	22	14	7

BILAG 7

Sådan håndterer vi dræn

Når Energinet lægger gasrør, sørger vi for at retablere de dræn, vi har beskadiget. Drænene retableres til minimum samme stand, som inden anlægsarbejdet gik i gang.

Ved fremtidige dræningsarbejder på ejendommen er Energinet forpligtet til at afholde merudgifter forårsaget af gasledningens tilstedeværelse, såfremt Energinet inddrages i den forudgående planlægning. Fremtidige dræningsarbejder omfatter reparations- og udskiftningsarbejder samt evt. nydræninger omkring gastransmissionsledningen.

VI UNDERSØGER FØR VI GRAVER

Hvis du som lodsejer oplever særlige drænproblemer, tilbyder vi at tilknytte en ekstern drænkonsulent. Drænkonsulenten kan afklare de særlige udfordringer i forhold til eksisterende dræn og evt. i forhold til planlagte dræninger i anlægsområdet. Såfremt du ønsker at benytte egen drænkonsulent sker det for egen regning.

Før gravearbejdet starter, vil entreprenøren få udleveret kort, hvor kendte dræn er indtegnet. Drænene er lokaliseret dels gennem et drænarkiv og dels gennem dialog med lodsejerne. Vi oplever dog, at der fortsat kan være en usikkerhed om drænenes placering. Drænplaceringerne er derfor med forbehold for afvigelser.

VI DOKUMENTERER UNDERVEJS

Under anlægsarbejdet afmærker entreprenøren de overskårede dræn med flag, stokke eller lignende på begge sider af arbejdsbæltet og nummererer dem.

Drænenes placering måles op, og de reparerede dræn afmærkes og registreres med type, dimension og materiale. Drænene bliver fotograferet både før og efter reparation. Energinet sørger herefter for, at en tilsynsførende godkender retableringen af drænene og dokumentationen af den. Lodsejer har efter aftale med Energinets tilsynsførende mulighed for at besigtige arbejdet. De lodsejere, som måtte ønske det, varsles med omtrentlige tidspunkter for drænretablering og skal være klar til med kort varsel at være til stede for besigtigelse, således anlægsarbejderne ikke forsin-

kes. Såfremt lodsejer ønsker at benytte egen drænkonsulent, vil det ske for egen regning.

Når anlægsarbejdet er afsluttet, modtager du og andre berørte lodsejere et kort, hvorpå Energinets nye anlæg og de retablerede dræn er indtegnet.

VI KAN KONTAKTES

Hvis du under anlægsarbejdet har spørgsmål om dræn eller udfordringer med dræn, som berøres af anlægsarbejdet, kan du kontakte Energinets tilsynsførende. Kontaktoplysninger står i det brev, som du modtog inden anlægsarbejdets start. Skulle du senere få brug for at kontakte Energinet om for eksempel problemer med de dræn, som vi har retableret, så kan du henvende dig til os på telefon 80 30 10 45 (Kontrolcenter Gas) eller direkte på mailadressen ledningsinfo@energinet.dk.

For at vi lettere kan identificere det sted, hvor problemet er opstået, bedes du oplyse strækningsnavnet (se f.eks. et informationsbrev fra os) og ejendommens adresse.

BILAG 8

Sådan håndterer vi private ledninger

Når Energinet lægger en naturgasledning, sørger vi for at retablere de private ledninger, vi har beskadiget.

Private ledninger er lodsejers egne ledninger, som kan være dræn, elkabler og vandledninger til staldanlæg, vandingsanlæg, trykledninger til gyllebeholder, kommunikationskabel til alarm, jordvarmeslanger mv.

VI UNDERSØGER, FØR VI GRAVER

Inden opstart på et lednings-/gravearbejde udføres forundersøgelser, der skal klarlægge hvilke forhold der har betydning for gennemførelse af arbejdet. Alle graveaktører skal hente information om ledninger i LER – Lednings Ejer Registeret. Dog vil private ledninger ikke fremgå at LER, hvorfor en dialog er vigtig.

For at undgå at der sker skade på de ledninger, der er på din ejendom, bliver du kontaktet af vores tilsynsførende/forhandler for at indhente oplysninger om ledningernes placering. Energinet modtager i den forbindelse gerne tegningsmateriale vedrørende ledningernes placering på ejendommen. Anlægsarbejderne planlægges under hensyn til disse oplysninger.

Hvis vi opdager ukendte ledninger i forbindelse med vores anlægsarbejde, indmåles ledningerne og retableres efterfølgende.

VI DOKUMENTERER UNDERVEJS

Når anlægsarbejdet er afsluttet, modtager du et kort, hvorpå Energinets nye anlæg og de retablerede ledninger er indtegnet.

Energinet påtager sig i henhold til dansk rets almindelige principper ansvaret for skjulte fejl og mangler ved ledninger, der er berørt af Energinets anlægsarbejde.

VI KAN KONTAKTES

Skulle du senere få brug for at kontakte Energinet angående de ledninger, som vi har retableret, kan du henvende dig til os på telefon 80 30 10 45 (Kontrolcenter Gas) eller direkte på mailadressen: ledningsinfo@energinet.dk.

For at vi lettere kan identificere det sted, hvor problemet

er opstået, bedes du oplyse strækningsnavnet (se f.eks. et informationsbrev fra os) og ejendommens adresse.

BILAG 9

Udbytte/afgrødepriser 2020

Konventionelle afgrøder

Erstatning ekskl. afkoblet
EU-støtte øre pr. m²

	UDBYTTE PR. HA	AFGRØDEPRIS	AFGRØDE	HALM	GENUDLÆG
1	Vinterhvede inkl. halm	102 hkg	110 kr. pr. hkg	112	24
2	Vinterrug alm. inkl. halm	81 hkg	100 kr. pr. hkg	81	27
3	Vinterrug hybrid inkl. halm	92 hkg	100 kr. pr. hkg	92	31
4	Vinterbyg inkl. halm	83 hkg	105 kr. pr. hkg	87	20
5	Havre, inkl. halm	61 hkg	95 kr. pr. hkg	58	17
6	Vårbyg inkl. halm	68 hkg	105 kr. pr. hkg	71	18
7	Maltbyg	68 hkg	125 kr. pr. hkg	85	18
8	Vintertriticale inkl. halm	71 hkg	95 kr. pr. hkg	67	25
9	Helsæd af vårsæd og bælplanter	7.500 FEN	1,04 kr. pr. FEN	78	
10	Helsæd af vintersæd	10.900 FEN	1,04 kr. pr. FEN	113	
11	Vårsæd til modenhed inkl. udlæg lucerne/græs	68 hkg	105 kr. pr. hkg	71	
	Efterafgrøde	3.500 FEN	1,15 kr. pr. FEN	40	10
13	Helsæd af vårsæd og bælpl. inkl. eft.afgr. el. udlæg	7.500 FEN	1,04 kr. pr. FEN	78	
	Efterafgrøde	3.500 FEN	1,15 kr. pr. FEN	40	
15	Helsæd af vintersæd og efterafgrøder el udlæg af græs	10.900 FEN	1,04 kr. pr. FEN	113	
	Efterafgrøde	1.750 FEN	1,15 kr. pr. FEN	20	
16	Vedvarende græs	3.100 FEN	1,15 kr. pr. FEN	36	30
17	Korn med udlæg af frøafgrøder inkl. halm ¹	68 hkg	105 kr. pr. hkg	71	18
18	Udlæg til efterafgrøde	2.000 FEN	1,15 kr. pr. FEN	23	10
19	Markærter	46 hkg	130 kr. pr. hkg	60	
20	Sukkerøer inkl. diverse tillæg, affald	689 hkg	21 kr. pr. hkg	145	
21	Foderroer	13.800 FEN	1,08 kr. pr. FEN	149	
22	Spisekartofler	387 hkg	135 kr. pr. hkg	522	
23	Stivelseskartofler	607 hkg	69 kr. pr. hkg	419	
23 a	Proceskartofler - til skrælleri	342 hkg	104 kr. pr. hkg	356	
23 b	Chipskartofler	513 hkg	87 kr. pr. hkg	446	
24	Sædskiftegræs til slæt	9.300 FEN	1,15 kr. pr. FEN	107	
25	Majs til helsæd	11.200 FEN	0,83 kr. pr. FEN	93	
26	Vårraps	26 hkg	270 kr. pr. hkg	70	
27	Vinterraps	46 hkg	270 kr. pr. hkg	124	
29	Hvidkløver til frø	5,00 hkg	2.900 kr. pr. hkg	145	
31	Rajgræs ital. inkl. halm	16 hkg	900 kr. pr. hkg	144	27
32	Rajgræs alm. inkl. halm ²	16 hkg	900 kr. pr. hkg	144	27
33	Strandsvingel ²	14,0 hkg	1.000 kr. pr. hkg	140	21
35	Engrapgræs inkl. halm	11,5 hkg	1.900 kr. pr. hkg	219	21
36	Rødsvingel inkl. halm ²	14,0 hkg	1.000 kr. pr. hkg	140	27
37	Engsvingel inkl. halm ²	14,4 hkg	1.000 kr. pr. hkg	144	15
38	Udyrkede arealer				3
39	Pløjjord - inkl ekstra behandling				25

Økologiske og biodynamiske afgrøder⁴Erstatning ekskl. afkoblet
EU-støtte øre pr. m²

	UDBYTTE PR. HA	AFGRØDEPRIS	AFGRØDE	HALM	GENUDLÆG	
40	Vinterhvede inkl. halm	50 hkg	190 kr. pr. hkg	95	14	
41	Brødhvede	50 hkg	247 kr. pr. hkg	124	14	
42	Vinterrug inkl. halm	57 hkg	150 kr. pr. hkg	86	19	
43	Brødrug inkl. halm	57 hkg	183 kr. pr. hkg	104	19	
44	Vårbyg inkl. halm	40 hkg	190 kr. pr. hkg	76	10	
45	Havre inkl. halm	50 hkg	170 kr. pr. hkg	85	12	
46	Grynhavre	50 hkg	214 kr. pr. hkg	107	10	
47	Vintertriticale inkl. halm	50 hkg	180 kr. pr. hkg	90	21	
48	Vårtriticale	38 hkg	180 kr. pr. hkg	68	19	
49	Korn med udlæg til afgræs. inkl. halm	38 hkg	190 kr. pr. hkg	72	9	20
	Efterafgrøde	1.400 FEN	1,45 kr. pr. FEN	20		
50	Udlæg til efterafgrøder	1.400 FEN	1,45 kr. pr. FEN	20	20	
51	Markærter	30 hkg	260 kr. pr. hkg	78		
52	Foderroer	10.500 FEN	1,45 kr. pr. FEN	152		
53	Græs	7.300 FEN	1,45 kr. pr. FEN	106		
54	Majs	8.000 FEN	1,34 kr. pr. FEN	107		
55	Lucerne	7.000 FEN	1,45 kr. pr. FEN	102		
56	Pløjejord inkl. ekstra jordbehandling				25	
57	Hestebønner	37 hkg	270 kr. pr. hkg	100	4	
58	Lupiner	20 hkg	295 kr. pr. hkg	59	4	
59	Spisekartofler	200 hkg	220 kr. pr. hkg	440		
60	Raps	23 hkg	620 kr. pr. hkg	143	5	
61	Hvidkløver	1,5 hkg	5.000 kr. pr. hkg	75		
62	Rajgræs alm inkl. halm	9,5 hkg	1.100 kr. pr. hkg	105	15	

¹ Beregnes individuelt af korn- og frøart. Reetableringsomkostninger og frøstatning for efterfølgende høstår skal medregnes.

² Ved flerårige frøgræsafgrøder skal tillige ydes afgrødeerstatning for det eller de efterfølgende høstår.

³ På udyrkede arealer, der oppebærer støtte, ydes 10 øre pr. m², hvor det er nødvendigt at foretage en reetablering af plantedækket ved udsåning af græsblanding eller lignende, dog 20 øre for økologiske afgrøder.

⁴ For biodynamiske afgrøder forhøjes erstatningen med 50 pct. For biodynamiske og økologiske afgrøder skal foreligge dokumentation for denne produktionsform.

BILAG 10

Afgrødeerstatning 2020

Konventionelle afgrøder		Erstatning ekskl. afkoblet EU-støtte øre pr. m ²
1	Vinterhvede inkl. halm	136
2	Vinterrug alm. inkl. halm	108
3	Vinterrug hybrid inkl. halm	123
4	Vinterbyg inkl. halm	107
5	Havre, inkl. halm	75
6	Vårbyg inkl. halm	89
7	Maltbyg	103
8	Vintertriticale inkl. halm	92
9	Helsæd af vårsæd og bælplanter	78
10	Helsæd af vintersæd	113
11	Vårsæd til modenhed inkl. udlæg lucerne/græs	71
	Efterafgrøde	50
	Sum inkl. efterafgrøde	121
13	Helsæd af vårsæd og bælpl. inkl. eft.afgr. el. udlæg	78
	Efterafgrøde	40
	Sum inkl. efterafgrøde	118
15	Helsæd af vintersæd og efterafgrøder el udlæg af græs	113
	Efterafgrøde	20
	Sum inkl. efterafgrøde	133
16	Vedvarende græs	66
17	Korn med udlæg af frøafgrøder inkl. halm ¹	89
18	Udlæg til efterafgrøde	33
19	Markærter	60
20	Sukkerroer inkl. diverse tillæg, affald	145
21	Foderroer	149
22	Spisekartofler	522
23	Stivelseskartofler	419
23 a	Proceskartofler - til skrælleri	356
23 b	Chipskartofler	446
24	Sædskiftegræs til slæt	107
25	Majs til helsæd	93
26	Vårraps	70
27	Vinterraps	124
29	Hvidkløver til frø	145
31	Rajgræs ital. inkl. halm	171
32	Rajgræs alm. inkl. halm ²	171
33	Strandsvingel ²	161
35	Engrapgræs inkl. halm	240
36	Rødsvingel inkl. halm ²	167
37	Engsvingel inkl. halm ²	159
38	Udyrkede arealer	³
39	Pløjejord - inkl ekstra behandling	25

Økologiske og biodynamiske afgrøder⁴Erstatning ekskl. afkoblet
EU-støtte øre pr. m²

40	Vinterhvede inkl. halm	109
41	Brødhvede	138
42	Vinterrug inkl. halm	105
43	Brødrug inkl. halm	123
44	Vårbyg inkl. halm	86
45	Havre inkl. halm	97
46	Grynhavre	117
47	Vintertriticale inkl. halm	111
48	Vårtriticale	87
49	Korn med udlæg til afgræs. inkl. halm	101
	Efterafgrøde	20
	Sum inkl. efterafgrøde	121
50	Udlæg til efterafgrøder	40
51	Markærter	78
52	Foderroer	152
53	Græs	106
54	Majs	107
55	Lucerne	102
56	Pløjejord inkl. ekstra jordbehandling	25
57	Hestebønner	104
58	Lupiner	63
59	Spisekartofler	440
60	Raps	148
61	Hvidkløver	75
62	Rajgræs alm inkl. halm	120

¹ Beregnes individuelt afhængig af korn- og frøart. Retableringsomkostninger og frøafgrødeerstatning for efterfølgende høstår skal medregnes.

² Ved flerårige frøgræsafgrøder skal tillige ydes afgrødeerstatning for det eller de efterfølgende høstår.

³ På braklagte og udyrkede arealer, der oppebærer EU-støtte, ydes 10 øre pr. m², hvor det er nødvendigt at foretage en retablering af plantedækket ved udsåning af græsblanding eller lignende, dog 20 øre for økologiske afgrøder.

⁴ For biodynamiske afgrøder forhøjes erstatningen med 50 pct. For økologiske og biodynamiske afgrøder skal der foreligge dokumentation for denne produktionsform.

De støttemæssige konsekvenser af et ekspropriativt eller ekspropriationslignende indgreb fremgår af "Vejledning om grundbetaling 2020". Vejledningen kan ses under www.lbst.dk

Hvis et anlægsarbejde strækker sig over mere end 14 dage i perioden 15. maj - 15. september, kan der ikke fås støtte. For permanent græs er perioden dog 1. juni - 15. september. Der kan søges om dispensation hos Landbrugsstyrelsen

Udenfor sommerhalvåret kan arealet frit benyttes til andre aktiviteter, hvis disse ikke varigt fratager arealets overflade karakteren af at være et landbrugsareal.

Afgrødenummering er ikke fortløbende, da enkelte afgrøder er udgået og nye kommet til.

BILAG 11

Arealreservation, Class-Location zone og minimumsafstand

AREALRESERVATIONER OG RESTRIKTIONER

I forbindelse med etablering af Baltic Pipe bliver plangrundlaget sikret gennem et landsplandirektiv. Formålet er at reservere landzonearealer til en ny gastransmissionsledning fra Houstrup Strand via Fyn til Faxe Bugt på Sjælland.

Arealreservationen omfatter et 500 meter bredt bælte omkring gastransmissionsledningen. Når den endelige linjeføring er fastlagt i forbindelse med ekspropriationen, vil arealreservationen blive indskrænket til 200 meter på hver side af gastransmissionsledningen.

Dette er ikke en forbudszone, men svarer til det som betegnes som en "class-location zone", hvor planer for byudvikling, anlægsarbejder, vejanlæg, sportspladser, ridebaner, råstof-indvinding, vindmøller, antennemaster mv. skal sikkerhedsvurderes ud fra tilstedeværelsen af en gastransmissionsledning, jf. cirk. 183 af 26/11/1984.

GRUNDLAGET FOR DIMENSIONERING AF GASRØRLEDNING

Ved fastlæggelse af linjeføringen for en ny gasledning indgår begrebet "class-location" og "minimumsafstand".

CLASS-LOCATION

Class-location(zoneinddelinger) fastlægges efter GPTC-guiden, der er et amerikansk regelsæt, der sammen med Arbejdstilsynets danske tillægsbestemmelser danner grundlaget for anlæg og drift af ledningen. Class-location enheden er et areal som strækker sig 200m til hver side af centerlinjen af enhver fortløbende 1,6 km længde af rørledningen. Class-location zonen bestemmes ud fra befolkningstætheden langs rørledningen og den forventelige fremtidige udvikling.

Der indbygges således ekstra sikkerhed i form af øget godstykkelse i gasrørledningen jo flere bygninger beregnet til beboelse og erhverv, der findes inden for en afstand på 200m fra gasledningen.

Arealerne omkring gasrørledningen opdeles i klasser(class-locations) fra klasse 1 til klasse 4 afhængig af, hvor tæt bebyggelsen er i området.

MINIMUMSAFSTAND

Arbejdstilsynet stiller herudover krav om overholdelse af en minimumsafstand til bygninger, som er beregnet til ophold for mennesker.

Af sikkerhedsmæssige hensyn ønsker Arbejdstilsynet størst mulig afstand mellem gasledningen og bygninger beregnet til ophold for mennesker.

Minimumsafstanden beregnes ud fra det maksimale tryk i ledningen, ledningens diameter og ståltykkelsen.

Nedenfor ses en oversigt over de anvendte rørdiametre på Baltic Pipe med angivelse af minimumsafstande.

HÅNDTERING AF LANDZONEANSØGNINGER I PRAKSIS.

Energinet er høringspart i forbindelse med lokalplanforslag og landzoneansøgninger inden for class-location zonen (200m).

Hvis landzoneansøgningen omhandler driftsbygninger¹ indenfor minimumsafstanden, indleder Energinet en dialog med lodsejeren for at foretage en konkret vurdering af det ansøgte og muligheden for en ændret placering af bebyggelsen. Hvis det efterfølgende ikke viser sig muligt at overholde minimumsafstanden, og det i øvrigt er sikkerhedsmæssigt acceptabelt, kan driftsbygninger undtagelsesvis placeres nærmere gasledningen inden for minimumsafstanden. Afgørelsen vil altid bygge på en konkret vurdering.

Driftsbygninger, som placeres uden for minimumsafstanden, kræver ikke yderligere vurdering.

Ved de eksisterende gastransmissionsledninger på tværs af Danmark er minimumsafstanden til bygninger beregnet til ophold for mennesker mellem 20 til 66 meter.

¹ Driftsbygninger hvor mennesker tager ophold i forbindelse med arbejdets udførelse, eksempelvis arbejde i stalde

Langs størstedelen af Baltic Pipe gasledningen bliver minimumsafstanden til bygninger beregnet til ophold for mennesker op til 88 meter.

Rørdiameter	Designtryk	Ståltykkelse af rør		Minimumsafstand til bebyggelse			
		Min(kl.1)	Max(kl.4)	Kl.1	Kl.2	Kl.3	Kl.4**
Tommer/mm	(bar)						
36"/900	80	12,0	22,2	79	66	55	44
40"/1000	80	13,0	25,0	88	73	61	49
36"/900	120	17,5	32	119	99	82	66
32"/800	163	22,2	40	144	120	100	80

**klasse 4 rør kun efter særlig tilladelse fra arbejdstilsynet

OVERSIGT OVER DE ENKELTE STRÆKNINGER PÅ BALTIC PIPE FREMGÅR AF NEDENSTÅENDE SKEMA:

Strækning	Ledningsdimension	Design tryk	Antal km(ca.)
Houstrup til Nybro	DN 800(32")	163 bar	19 km
Egtved til Stenderup	DN 1000(40")	80 bar	39 km
Stenderup til Nyborg	DN 900(36")	80 bar	85 km
Kongsmark - Everdrup	DN 1000(40")	80 bar	60,5 km
Everdrup - Faxe	DN 900(36")	120 bar	10 km

ENERGINET

Tonne Kjærvej 65
7000 Fredericia
Tlf. 70 10 22 44

info@energinet.dk
www.energinet.dk

**Medfinansieret af Den Europæiske
Unions Connecting Europe-faciliteten**